

Primijeno:	16. 09. 2011.		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
I	11	-D-	2813/1

ZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE
PODGORICA

Broj: 01-5452

Podgorica, 16. 09. 2011

Džona Džeksona bb. 81 000 Podgorica
Telefon: 020/ 24 12 14, 41 28 88, Fax : 020/ 24 37 28
WEB: www.ijzcg.me E-mail: ijzcg@ijzcg.me
Žiro račun: 550 - 4769 - 35 kod Podgoričke banke AD
PIB: 02015340
PDV: 30/31-08180-6

Agencija za zaštitu životne sredine
n/r direktora

Predmet: Mišljenje o uticaju zagađenja vazduha na zdravlje

Suspendovane čestice koje prouzrokuju zagađenje vazduha, potiču uglavnom od motornih vozila, industrije i sagorijevanja drveta i u vrijeme šumskih požara znatno se povećeva njihova koncentracija u vazduhu.

To su materije koje se sastoje od smješe organskih i neorganskih susptanci koje su suspendovane u vazduhu, te one kao kompleksne smješe koje mogu negativno djelovati na zdravlje jer se inhalacijom unose i deponuju u respiratornom sistemu. Veličina, hemijski sastav, kao i atmosferski vijek trajanja zavisi od procesa kojim se čestice formiraju. Osnovne komponente čestičnih materija su sulfati, nitrati, amonijak, natrijum-hlorid, ugljenik, mineralna prašina i voda.

Čestične materije se u vazduhu pojavljuju u različitim oblicima i veličinama polazeći od dijametra veličine od nekoliko stotina do nekoliko mikrona. Koncentracija čestičnih materija u ambijentalnom vazduhu se danas uglavnom kvantifikuje mjerenjem koncentracije PM10 (čestice dijametra manjeg od 10 µm) ili PM2.5 (dijametra manjeg od 2.5 µm).

Uticaj praškastih čestica na zdravlje zavisi od veličine i sastava čestica i dužine izloženosti. Svjetska Zdravstvena Organizacija nije definisala ni jedan nivo koncentracije čestičnih materija (PM10 i PM2.5) kao donji prag, odnosno koncentracija ispod koje nema uticaja na zdravlje čovjeka, već kao preporučenu vrijednost predstavlja vrijednost koncentracije koju je moguće realno dostići da bi se efektni na zdravlje čovjeka sveli na minimum.

Koncentracije PM 10 koje su izmjerene zadnjih dana u Podgorici su iznad dozvoljene granične dnevne srednje vrijednosti (uredba 45/08). Kratkoročna izloženost PM 10 (u trajanju od nekoliko dana po nekoliko sati) može:

- pogoršati zdravstveno stanje osoba oboljelih od plućnih bolesti (astma, bronhitis...)
- smanjiti osjetljivost na respiratorne infekcije
- uzrokovati osjećaj stegnutosti u grudima, kašalj, iritaciju nosa, grla i sl.

Uticaj PM 10 na zdravlje pojedinca, zavisi od njegovog zdravstvenog stanja, genetskih faktora, vremena koje provodi na otvorenom, inteziteta fizičkih aktivnosti i sl. Rizične grupe su djeca, starije osobe, trudnice i hronični bolesnici. Naime djeca provode dosta vremena u prirodi i fizički su aktivnija od ostale populacije.

Obzirom na nepovoljne hidrološke prilike za očekivati je da će ovakvo stanje vazduha trajati do prve kiše ili vjetera, pa se preporučuje što kraći boravak na otvorenom, smanjene fizičke aktivnosti i izbjegavanje boravka u zagađenim prostorijama (duvanski dim i slično).

Osobama sa kardiovaskularnim i respiratornim oboljenjima, pored navedenih mjera, savjetuje se redovno uzimanje propisane terapije i strogo poštovanje uputstava izabranog ljekara.

Institut za javno zdravlje prati situaciju i u slučaju potrebe poslaće nove preporuke.

Pripremili:

Mr. Nada Mališić

Dr. Ivana Joksimović

Dr. Borko Bajić

Direktor

Doc. dr Boban Mugoša